

5. Odpoveď ministra vnútra Slovenskej republiky R. Mikulca na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Svrčka podanú 30. marca 2021 vo veci žiadostí o azyl v SR

Roman MIKULEC
minister vnútra
Slovenskej republiky

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 30 -04- 2021		
Číslo spisu: POES- 77-1/2021		
Listy: 3/-	Prílohy: 0/-	
RZ	ZH	LU

Bratislava 29. apríla 2021
Číslo: KM-OPVA-2021/002216

Vážený pán poslanec,

na základe Vašej interpelácie z 30. marca 2021 doručenej ministerstvu vnútra 8. apríla 2021 týkajúcej sa migrácie, Vám predkladám nasledovné odpovede na Vaše otázky.

K otázke č. 1: *„Príslušníci ktorých štátov najčastejšie žiadali o azyl v SR v roku 2020 a aké sú podľa rezortu vnútra vývojové tendencie v danej oblasti v najbližšom období?“*

V roku 2020 požiadalo o udelenie azylu v Slovenskej republike 282 osôb. Z tohto počtu bolo 267 prvožiadateľov a v 15 prípadoch išlo o opakovanú žiadosť. Najčastejšie žiadali o udelenie azylu osoby pochádzajúce z Afganistanu (50), Maroka (41) a Sýrie (38). Do predikcie vývoja vstupuje viacero faktorov, ale môžem konštatovať, že štatistika počtu žiadateľov o udelenie azylu je v Slovenskej republike za posledné roky stabilná (rok 2019 – 232, rok 2018 – 178, v roku 2015, kedy štáty EÚ zaznamenali prudký nárast počtu žiadateľov o udelenie azylu, v Slovenskej republike to bolo 330 žiadostí. Pre porovnanie - v roku 2012 sme zaznamenali 732 a v roku 2004 dokonca 11 395 osôb).

K otázke č. 2: *„Koľkým osobám v roku 2020 udelila Slovenská republika azyl a aký vývoj v danej oblasti sa predpokladá v roku 2021?“*

V roku 2020 Slovenská republika udelila 11 azylov a poskytla 27 doplnkových ochrán, t. j. spolu 38 medzinárodných ochrán, 21 osôb z tohto počtu pochádzalo z Afganistanu. Slovenská legislatíva rozlišuje inštitút azylu a doplnkovej ochrany. V oboch prípadoch ide o medzinárodnú ochranu. Doplnková ochrana sa poskytuje na 1 rok (je možné žiadať o predĺženie) v prípade, ak osoba nespĺňa podmienky na udelenie azylu a zároveň existujú vážne dôvody domnievať sa, že by bola osoba v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavená reálnej hrozbe vážneho bezprávia (napr. uloženie trestu smrti, mučenie). Podobne ako v odpovedi na otázku č. 1, je vývoj pri udeľovaní azylu len ťažko predikovateľný – faktory, ktoré ho ovplyvňujú súvisia so zmenami v prevládajúcich trasách a vnútropolitickým vývojom v jednotlivých krajinách pôvodu žiadateľov, pričom medzinárodná situácia môže spustiť nové zdroje ich pôvodu (napr. súčasné napätie medzi RF a Ukrajinou). Z pohľadu Slovenskej republiky je však situácia stabilná – v roku 2019 bolo udelených 9 azylov a v roku 2018, 5 azylov. Najvyšší počet azylov za jeden rok od vzniku Slovenskej republiky bolo udelených v roku 2016 – z celkového počtu 167 azylov bolo 149 udelených irackým kresťanom, z ktorých v Slovenskej republike k dnešnému dňu žije už len necelá tretina. V tomto roku (k 19. aprílu 2021) Slovenská republika udelila 4 azyly.

K otázke č. 3: *„Akým spôsobom plánuje Slovenská republika a rezort vnútra intenzívnejšie participovať do politík v oblasti rovnosti príležitosti v praxi pre migrantov?“*

Uvedená otázka spadá do kompetencie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVaR). Funkcia rezortu vnútra je v tejto otázke len koordinačná – riaditeľ migračného úradu predsedá Riadiacemu výboru pre migráciu a integráciu, na pôde ktorého sa tieto politiky môžu kreovať. Migračný úrad ale nemá možnosť do vytvorených rezortných politík zasahovať inak ako odporúčacím stanoviskom.

MPSVaR v roku 2014 vypracovalo koncepciu Integračnej politiky Slovenskej republiky (schválená vládou Slovenskej republiky 29. januára 2014), avšak v súčasnosti sa nepracuje na jej aktualizácii. V roku 2018 bola schválená aj Stratégia pracovnej mobility cudzincov v Slovenskej republike. Obe témy si vyžadujú jednoznačne aktívnejší prístup zo strany jednotlivých rezortov.

K otázke č. 4: „*Aká je momentálne pozícia a stanovisko rezortu vnútra k aplikovateľnosti a realizovateľnosti nového migračného paktu EÚ?*“

Pozícia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vychádza z dokumentu s názvom „*Riadne predbežné stanovisko Slovenskej republiky k Oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o Novom pakte o migrácii a azyle*“. Spolu s tzv. Paktom predložila totiž Európska Komisia aj ďalšie dokumenty – o. i. 5 návrhov legislatívnych aktov, ktoré súvisia s reformou tzv. spoločného európskeho azylového systému (CEAS). K návrhom nariadení prebiehajú rokovania na úrovni pracovných skupín, v ktorých má Slovensko svoje priame zastúpenie. Aktuálne sa rokuje najmä v pracovnej skupine pre azyl (*Asylum Working Party*/AWP), a to v súlade s riadnym legislatívnym postupom EÚ. Od predstavenia Nového paktu o migrácii a azyle v septembri 2020 sa len počas zostávajúcich troch mesiacov nemeckého predsedníctva v Rade EÚ realizovalo viac ako 10 on-line zasadnutí AWP (skupina k jednému z piatich návrhov nariadení). Aj vzhľadom na skúsenosti z minulosti sa dá predpokladať, že kým príde k schváleniu finálnych textov nariadení (t. j. Radou EÚ ako aj Európskym parlamentom), uplynie možno aj niekoľko rokov.

K otázke č. 5: „*Aký má rezort vnútra názor a stanovisko k výsledkom porovnávacieho výskumu MIPEX 2020, ktorý konštatoval, že reštriktívne politiky ako na Slovensku posilňujú strach a odstup medzi sociálnymi skupinami?*“

MIPEX (Migrant Integration Policy Index) udelil Slovenskej republike skóre 39 bodov zo 100 a označil prístup Slovenskej republiky k integrácii štátnych príslušníkov tretích krajín ako „mierne nepriaznivý“, pričom priemerné skóre hodnotených krajín bolo 50 bodov. Hodnotené boli viaceré kategórie, napr. mobilita na trhu práce, zlúčenie rodiny, vzdelanie, zdravie, politická participácia či nediskriminácia. Pre oblasť nediskriminácie Slovenská republika získala 79 bodov, najnižšie boli ohodnotené – politická participácia (5 bodov), vzdelanie (7 bodov), mobilita na trhu práce (17 bodov). Hodnotenie považujem za objektívne vyjadrenie skutočnosti v danej oblasti. V rámci Ministerstva vnútra Slovenskej republiky sa problematikou integrácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou zaoberá migračný úrad a ich integrácia je zabezpečovaná prostredníctvom projektu mimovládnej organizácie financovanej z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF). Každá osoba, ktorej Slovenská republika udelí medzinárodnú ochranu, má možnosť využiť služby, ktoré jej projekt poskytuje. Problematika integrácie cudzincov, ktorým Slovenská republika udelila pobyt za účelom podnikania, zamestnania alebo napríklad štúdia (teda osôb, ktoré dobrovoľne odišli zo svojej krajiny a nečelia prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu) nespadá do kompetencie ministerstva vnútra. Na to, aby sa skóre Slovenskej republiky v budúcnosti aspoň priblížilo k hodnoteniu aké dosahujú ostatné krajiny, je potrebná spolupráca viacerých rezortov.

K otázke č. 6: „*Disponuje rezort vnútra materiálom, resp. údajmi v rámci ktorých má zanalyzované vývojové trendy migrácie v Slovenskej republike na obdobie najbližších minimálne 3 rokov?*“

V rámci legálnej a nelegálnej migrácie cudzincov odbor analýzy rizík a koordinácie úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru spracováva pravidelné štatistické prehľady, ktoré sú zverejňované na webovom sídle ministerstva vnútra. Okrem toho sa spracovávajú pravidelné a nepravidelné analytické produkty (analýzy rizík), v ktorých je posudzovaný vývoj a stav nelegálnej migrácie, jej dôvody a tiež predpokladaný vývoj na budúce obdobie. V tomto kontexte sa posudzuje taktiež vývoj legálnej migrácie cudzincov na

územia Slovenskej republiky, aktuálne najmä vo vzťahu k veľkému nárastu udelených pobytov cudzincom za účelom zamestnania a podnikania a s tým súvisiace porušenia pobytového režimu, nelegálna práca, nelegálne zamestnávanie, ale aj nekalé praktiky pracovných agentúr - agentúr dočasného zamestnávania a využívanie cudzincov ako lacnú pracovnú silu (novodobé otrokárstvo). Účelom analýzy rizík je poskytnúť situačný obraz o stave nelegálnej migrácie na území Slovenskej republiky, identifikovať riziká vyplývajúce z tejto migrácie na ďalšie obdobie a opísať ich z hľadiska hrozby, zraniteľnosti a dopadu. Cieľom analýzy rizík je poskytnúť relevantné informácie potrebné pre prijatie účinných opatrení na všetkých stupňoch riadenia úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru (prípadne na vyšších organizačných stupňoch ministerstva vnútra), ktorých zámerom je zmierniť riziká nelegálnej migrácie s optimálnym využitím personálnych a materiálnych zdrojov a efektívne vplývať na vnútornú bezpečnosť, riadenie kontroly hraníc a legálnych migračných tokov, a tým zaručiť bezpečnosť vonkajších hraníc a vnútornú bezpečnosť Slovenskej republiky.

V rámci podskupiny zameranej na analýzu rizík a hrozieb nelegálnej migrácie a analýzu bezpečnosti na štátnej hranici, ktorá pôsobí v rámci Národnej expertnej skupiny boja proti prevádzkačstvu a obchodovaniu s ľuďmi zriadenej pri medzirezortnom Expertnom koordinačnom orgáne pre boj so zločinnosťou sa každoročne spracováva Spoločná medzirezortná analýza rizík súvisiacu s legálnou a nelegálnou migráciou cudzincov na území Slovenskej republiky, ktorá je určená pre interné využitie orgánov štátnej správy, ktoré majú zastúpenie vo vyššie uvedenej podskupine.

K otázke č. 7: „V Slovenskej republike aktuálne neexistuje komplexná stratégia pre riešenie problematiky migrácie, pričom by som sa chcel opýtať či rezort vnútra plánuje v tejto oblasti prijať v dohľadnej dobe materiál, ktorý by sa zaoberal danou oblasťou a ktorý by obsahoval konkrétnu víziu a stanovenia konkrétnych opatrení v danej oblasti.“

Za komplexnú stratégiu možno považovať dokument, ktorý schválila vláda Slovenskej republiky uznesením č. 574 z 31. augusta 2011 pod názvom Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020. Jej pokračovanie s výhľadom do roku 2025 sa začalo pripravovať ešte v novembri 2019 a znenie prešlo v priebehu roka 2020 medzirezortným pripomienkovým konaním. Výsledný text bol prijatý bez rozporov a predložený vláde Slovenskej republiky na schválenie v marci 2021. Dokument vláda Slovenskej republiky ku dnešnému dňu neprijala. Je tiež dôležité zdôrazniť, že dokument tvorí len rámec, ktorého konkrétne naplnenie sa odvíja od akčných plánov jednotlivých rezortov pre túto oblasť.

S úctou

Vážený pán

Miloš Svrček
poslanec
Národnej rady
Slovenskej republiky

Bratislava

Na vedomie: Boris Kollár, predseda Národnej rady Slovenskej republiky